

مدلی تحلیلی برای تبیین شخصیت حقوقی گروه‌های غیردولتی مسلح تحت حقوق بشردوستانه بین‌المللی: مطالعه گروه‌های شیعه و گروه‌های منشعب از القاعده در عراق و سوریه^۱

بهرام عین‌الهی معصوم

نویسنده مسئول، دانشجوی دکتری روابط بین‌الملل، دانشگاه تهران، تهران، ایران،
bahram.einolahy@ut.ac.ir

یوسف مولایی

استادیار روابط بین‌الملل، دانشگاه تهران، تهران، ایران ymolaei@ut.ac.ir

چکیده

در نظریه «تنها دولت» دولت‌ها از شخصیت حقوقی مطلق برخوردارند و در دوران تثبیت حقوق بین‌الملل سنتی است که در آن شخصیت حقوقی کنشگران غیردولتی در بهترین حالت ثانویه و مشتق از دولت است. در عین حال، با گذار در «نظم وستفالیایی» و پیدایش یا خودآگاهی کنشگران غیردولتی مسئله تناقض موجودیت واقعی این کنشگران با موضوعیت حقوقی آنها پیش آمده و اگر لاینحل باقی نمانده باشد، همچنان درباره شخصیت حقوقی دولت‌ها تعریف می‌شود. در این میان، مسئله شخصیت حقوقی گروه‌های غیردولتی مسلح، شاید به خاطر ماهیت عمدتاً ضد دولت آنها، بیش از دیگر کنشگران محل نزاع است. شخصیت حقوقی این گروه‌ها، بیش از سایر حوزه‌های حقوقی، در حقوق بشردوستانه بین‌المللی مطرح است. اگرچه آثار کمی در این زمینه نوشته شده، نقطه قوت پژوهش حاضر آن است که بین‌رشته‌ای بوده و از مدخل تبیین سیاست بین‌الملل، شخصیت حقوقی گروه‌های غیردولتی مسلح تحت حقوق بشردوستانه بین‌المللی را استنتاج می‌کند. تمرکز این پژوهش بر «گروه‌های مسلح شیعی» در مقابل گروه‌های منشعب از «القاعده» در عراق و سوریه است. بدین منظور، روش ترکیبی تجربی و تفسیری، برای تبیین و تفسیر شخصیت حقوقی گروه‌های غیردولتی مسلح به کار بسته

---

1. این یک مقاله دسترسی آزاد تحت مجوز/CC BY-NC-ND (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/4.0/>) است.